

Sygn. akt: III AUa 1486/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

del. SSO Beata Michalska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2014 r. w Łodzi

sprawy **E. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wypłatę emerytury,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. akt: VIII U 2014/13;

1. **oddala apelację w części dotyczącej wypłaty emerytury należnej E. D. za okres od 22 listopada 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku;**
2. **umarza postępowanie apelacyjne w pozostałym zakresie;**
3. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz E. D. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 1486/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 czerwca 2013 r., w sprawie VIII U 2014/13, Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z 4 kwietnia 2013 r. i zobowiązał organ rentowy do wypłaty E. D. emerytury za okres od 1 października 2011r. do 31 grudnia 2012r. Nadto ustalono, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie świadczenia .

Powyższe orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

E. D., ur. (...), od 5 kwietnia 1994 r. zatrudniona w Politechnice (...) w Ł., 21 sierpnia 2009 r. złożyła wniosek o przyznanie prawo do emerytury. Decyzją z 11 września 2009 r. ZUS przyznał wnioskodawczyni emeryturę od 1 sierpnia 2009 r. Następnie decyzją z 23 września 2011 r. ZUS wstrzymał z urzędu wypłatę świadczenia od 1 października 2011 r. na podstawie art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych

ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726 oraz z 2011r. nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.jedn. Dz.U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.) z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

W dniu 14 stycznia 2013 r. ubezpieczona złożyła wniosek o wypłatę zaległych świadczeń od 1 października 2011 r. wraz z odsetkami , powołując się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. w sprawie K 2/12 . Decyzją z 8 lutego 2013 r. ZUS przeliczył emeryturę wnioskodawczyni i podjął jej wypłatę od dnia 1 stycznia 2013 r. Zaskarżoną decyzją z 4 kwietnia 2013 r. organ rentowy, na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 k.p.a., odmówił uchylecia decyzji z 23 września 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 cyt. ustawy z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do emerytury od 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. W ocenie organu rentowego art.28 w związku z art.103a utraciły moc w dniu 22 listopada 2012r., kiedy został ogłoszony w Dzienniku Ustaw wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. i najwcześniej od tej daty istnieje możliwość podjęcia wypłaty zawieszony emerytury . Wg ZUS nie ma podstaw prawnych, aby podjąć wypłatę świadczenia z datą wsteczną (przed 22 listopada 2012r.) ..

W ocenie Sądu I instancji powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 w sprawie K 2/12 ma zastosowanie w niniejszej sprawie i uzasadnia zmianę zaskarżonej decyzji. Trybunał Konstytucyjny orzekł , że art. 28 cyt. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodanym art. 6 pkt 2 cyt. ustawy z 16 grudnia 2010r., w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP . Z dokonanych ustaleń wynika, że wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 sierpnia 2009 r. i stąd należy do kręgu osób, w stosunku do których stwierdzono niekonstytucyjność ww. przepisów. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł , jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy , zaskarżając wyrok w zakresie przyznania ubezpieczonej prawa do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 31 grudnia 2012r. i zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., K 2/12, przez przyznanie prawa do emerytury za ww. okres.

W ocenie apelującego, utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego następuje z chwilą wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego i orzeczenie ma w tym zakresie charakter konstytutywny. Ponadto utrata mocy obowiązującej nie oznacza unieważnienia istniejącego wcześniej stanu prawnego, które prowadziłyby do automatycznego unicestwienia z tą chwilą wszystkich wcześniejszych konsekwencji prawnych. Co więcej poważanie dla pewności obrotu i dążenie do uniknięcia negatywnych konsekwencji dla całości systemu poprzez natychmiastowe wejście w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, przeważają w pewnych sytuacjach nad konsekwentnym poszanowaniem gwarancji konstytucyjnych, skoro sama Konstytucja dopuszcza przedłużone obowiązywanie niekonstytucyjnej normy w wypadku odroczenia wejścia życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

W ocenie apelującego Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 13 listopada 2012 r. stwierdził niezgodność z Konstytucją przepisu art.103a tylko w pewnym zakresie, tj. w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o finansach publicznych w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Co więcej art. 103a nie został wyeliminowany z porządku prawnego, gdyż jest wciąż normą obowiązującą. Organ rentowy nie zgodził się z interpretacją Sądu Okręgowego, który przyznał ubezpieczonej prawo do wypłaty od dnia wstrzymania świadczenia tj. od dnia 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. Powołane bowiem orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. jest w tej sprawie konstytutywny, obowiązuje od dnia wejścia w życie, zaś skutki prawne wywołuje tylko do przodu tj. od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, w szczególności w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny bezpośrednio w wyroku nie określił skutków czasowych swojego orzeczenia tj. momentu utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją.

Nadto apelujący wskazał, że wznowienie wypłaty przez organ rentowy z dniem 1 stycznia 2013 r. miało swoje uzasadnienie w tym, iż osoba wnioskująca złożyła w tym przedmiocie roszczenie 14 stycznia 2013 r. (tu: art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), czyli po upływie miesiąca od ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W tym stanie rzeczy brak jest podstaw do wypłaty wyrównania za wskazany wyżej okres, gdyż wstrzymanie świadczenia nastąpiło zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz oddalenie odwołania .

Ubezpieczona wniosła odpowiedź na apelację, domagając się oddalenia apelacji w całości oraz zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z 14 marca 2014r. organ rentowy cofnął apelację w części dotyczącej rozstrzygnięcia o zobowiązaniu ZUS do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. Podtrzymał zarzuty apelacji co do wyrównania emerytury za dalszy okres od 22 listopada 2012r. do 31 grudnia 2012r. (pismo procesowe-k. 34 akt) . Pełnomocnik ubezpieczonej wniósł o umorzenie postępowania w części, w jakiej organ rentowy cofnął apelację oraz wystąpił o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pismo procesowe-k.41 akt).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 391 § 2 k.p.c., w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach, jak przy cofnięciu pozwu. Natomiast na podstawie art. 469 k.p.c. sąd uzna zawarcie ugody, cofnięcie pozwu, sprzeciwu lub środka odwoławczego oraz zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia za niedopuszczalne, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego. W ustalonych okolicznościach sprawy uznać należy, że cofnięcie apelacji nie jest sprzeczne z prawem i nie narusza słusznego interesu ubezpieczonej, ponieważ mocą wyroku Sądu Okręgowego, co do którego apelację cofnął organ rentowy, zaspokojono żądanie odwołującej się co do należności głównej w przeważającej części .

Rozważeniu podlegały natomiast zarzuty apelacji w zakresie, w jakim organ rentowy podtrzymał wniesiony środek zaskarżenia, tj. co do zasądzenia wyrównania emerytury należnej E. D. za okres od 22 listopada 2012r. do 31 grudnia 2012r. Jak wynika z treści apelacji , w ocenie organu rentowego odwołująca się ma prawo do wypłaty emerytury zawieszony decyzją z 23 września 2011r., począwszy od stycznia 2013r., ponieważ wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia wpłynął 14 stycznia 2013r., a więc po upływie 1 miesiąca od ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r., K 2/12 (tj. 22 listopada 2012r.). Mając na uwadze cofnięcie apelacji w części, należy jednocześnie podnieść, że organ rentowy nie kwestionuje obecnie prawa odwołującej się do wypłaty świadczenia za okres wsteczny od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. na podstawie ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W tej sytuacji zarzuty apelacyjne w zakresie, w jakim organ rentowy skarży rozstrzygnięcie Sądu I instancji , wydają się niekonsekwentne. Rację ma apelujący, że wniosek odwołującej się, która 14 stycznia 2013r. wystąpiła o podjęcie wypłaty emerytury uprzednio zawieszony prawomocną decyzją z 23 września 2011r. , powołując się na treść ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego , dotyczy żądania wznowienia postępowania administracyjnego celem wzruszenia prawomocnej decyzji na podstawie art.145a k.p.a. Poza sporem jest też , że wniosek ten został złożony z przekroczeniem ustawowego terminu jednego miesiąca wskazanego w art.145a§2 k.p.a. , liczonego od wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Jednakże ustalone w niniejszej sprawie okoliczności faktyczne wskazują, że organ rentowy de facto przywrócił ubezpieczonej miesięczny termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego , ponieważ 8 lutego 2014r. wydał decyzję uwzględniającą żądanie podjęcia wypłaty emerytury zawieszony na podstawie prawomocnej decyzji z 23 września 2011r. Nadto cofając następnie apelację w niniejszej sprawie, uznał w rezultacie za zasadną skargę o wznowienie postępowania co do wypłaty emerytury za okres wsteczny od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. Nie ma przy tym sporu co do tego, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, określony w art. 145a § 2 k.p.a., jest terminem o charakterze procesowym, wobec czego ma do niego zastosowanie instytucja przywrócenia terminu. Jeżeli zatem wypłata

emerytury została wstrzymana prawomocną decyzją z 23 września 2011r. od 1 października 2011r. , a obecnie organ rentowy przyznaje ubezpieczonej prawo do tego świadczenia za okres wsteczny od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. oraz od 1 stycznia 2013r. , to oznacza, że doszło do wzruszenia ww. prawomocnej decyzji w trybie art.145a§1 k.p.a. W rezultacie nie ma obecnie podstaw faktycznych i prawnych do odmowy wypłaty emerytury za sporny okres z powołaniem się na przekroczenie terminu z art.145a§2 k.p.a. Istotne znaczenie ma też okoliczność ,że mocą zaskarżonej decyzji z 4 kwietnia 2013r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni uchylenia decyzji z 23 września 2011r. tylko w części oraz z powołaniem art.151§1 pkt 1 k.p.a., podając merytoryczne podstawy swojego rozstrzygnięcia . Brak w treści decyzji, zarówno w sentencji jak i jej uzasadnieniu, odniesienia do kwestii przekroczenia terminu z art. 145a§2 k.p.c., co dodatkowo potwierdza, że organ rentowy de facto ten termin przywrócił i merytorycznie rozpoznał sprawę po jej wznowieniu, jak też następnie wydał decyzję po przeprowadzeniu postępowania określonego w art.149§2 k.p.a. – zgodnie z powołanym w decyzji art.151§1 pkt 1 k.p.a.

W rezultacie zaskarżony wyrok uznano za prawidłowy , zgodny z ustalonym stanem faktycznym, jak też obowiązującymi przepisami prawa i dlatego na podstawie art.385 k.p.c. apelacja organu rentowego, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu (pkt 1 wyroku) . W oparciu o art. 391 § 2 k.p.c. umorzono postępowanie apelacyjne w zakresie, w jakim organ rentowy cofnął apelację (pkt 2).Na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 i §12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz. 490) orzeczono o obowiązku zwrotu kosztów procesu na rzecz wnioskodawczyni (pkt 3 wyroku).